

Den hvileløse profet

Ugens vers

"Skulle jeg så ikke have ondt af den store by Nineve, hvor der er mere end hundrede og tyve tusind mennesker, som ikke kan kende forskel på højre og venstre, foruden en mængde dyr?" (Jon 4,11).

Introduktion

Historien om Jonas må være en af de mest interessante i Skriften. Her har vi ham, en Guds profet, kaldt af Gud, og alligevel – hvad gør han? Han flygter fra Guds kald. Og efter at være blevet overtalt på en temmelig dramatisk måde til at ombestemme sig og adlyde Herren, gør han det, men på hvilken måde? Han brokker sig over, at det folk, han var kaldt til at vidne for, faktisk omvender sig og bliver sparet for den udryddelse, de ellers skulle have lidt.

Her møder vi et klart eksempel på en person, som ikke havde ro, ikke havde hvile. Det var så slemt, at han på et tidspunkt råber: "Herre, tag nu mit liv, for jeg vil hellere dø end leve" (Jon 4,3).

Jesus henviste til historien om Jonas og sagde: "Mænd fra Nineve skal opstå ved dommen sammen med denne slægt og fordømme den, for de omvendte sig ved Jonas' prædiken, og se, her er mere end Jonas" (Matt 12,41). Langt mere end Jonas! Hvis ikke, kunne han ikke være vores frelser.

I denne uge vil vi se på Jonas, og hvad vi kan lære fra hans uro og mangel på fred.

Ugens tekster

- Jon 1-4
- Jer 25,5
- Ez 14,6
- Åb 2,5
- Luk 9,51-56
- Jud 1-25

På flugt

Jonas var en missionær med fantastiske resultater. Men han var også en meget modvillig missionær til at begynde med. Vi ved ikke, hvad Jonas var i gang med, da Gud meget dramatisk brød ind i hans tilværelse. I stedet for at tage kaldet til sig og opdage, at Guds byrde er let (Matt 11,30), besluttede Jonas sig for at finde sin egen "hvile" ved at flygte i modsat retning af, hvad Gud havde kaldet ham til.

Jonas 1

Hvor håbede Jonas at vinde fred og hvile fra Guds kald? Hvor effektivt var det?

Jonas begiver sig af sted i modsat retning af Guds vej. Han tager sig ikke tid til at drøfte det med Gud, som flere andre profeter havde gjort, da de blev kaldt til at være Guds budbringere (se fx 2 Mos 4,13).

Det er interessant, at dette ikke var første gang, Jonas var blevet kaldt til at tale for Gud (se 2 Kong 14,25). Ved den anledning ser det ud til, at han gjorde, hvad Herren bad ham om. Men hvorfor ikke denne gang?

Historiske og arkæologiske kilder beskriver de ny-assyriske herskers grusomhed. De dominerede Mellemøsten i det ottende århundrede f.Kr., da Jonas var profet i Israel. Ca. 75 år senere angreb den assyriske konge Sankerib Juda. Israel og Samaria var allerede faldet ca. 25 år tidligere, og kong Hizkija havde tilsyneladende indgået i en lokal anti-assyriske koalition.

Nu var tiden kommet for opgøret med assyrerne. Bibelen (2 Kong 18; Es 36) og historiske assyriske dokumenter samt reliefferne på murene i Sankeribs palads i Nineve fortæller alle den grusomme historie om Lakish's fald. Lakish var en af Hizkijas vigtigste og bedst befæstede sydlige grænsebyer. I en af inskriptionerne hævder Sankerib at have taget over to hundrede tusind til fange fra 46 befæstede byer, som han påstår at have ødelagt. Da assyrerkongen indtog Lakish, blev hundredvis eller tusindvis af fanger spiddet. Kong Hizkijas kernestøtter blev flået levende, mens resten blev sendt til Assyrien som billige slaver.

Assyrerne kunne være ufatteligt grusomme, selv efter den tids målestok. Og Gud sendte Jonas direkte ind i dette imperiums midte. Er det egentlig mærkeligt, at Jonas ikke ønskede at gå til Nineve?

Til eftertanke

Har du nogensinde forsøgt at flygte fra Gud? Hvis du har, hvor godt lykkedes det?

Tre dage med hvile

Jonas' flugt fra Gud var ikke uden problemer. Hans kortvarige "hvile" blev forstyrret, da Gud på mirakuløs vis greb ind med en storm. Jonas blev af Gud frelst fra at drukne, da Gud befalede en fisk til at redde ham.

Men det er først, da Jonas befinder sig i en tvungen tre dages hvile i bugen af den store fisk, at han indser, hvor afhængig af Gud han er. Nogle gange er det nødvendigt for os at blive bragt dertil, hvor vi ikke kan støtte os til noget af det, denne verden kan tilbyde os, så vi kan indse, at det er Jesus, vi virkelig har brug for.

Jon 2,3-10

I disse vers finder vi Jonas' bøn i fiskens bug. Hvad bad han om?

Selv om Jonas var i dybet og i en meget farlig situation, tænker han i sin bøn på Guds helligdom. Han ønsker at se Guds "hellige tempel". Hvad handler det om?

Templet er i fokus i Jonas' bøn, som det generelt burde være i al bøn. Der er kun et sted i Det Gamle Testamente, hvor Gud kan findes. Han er i sin helligdom (se 2 Mos 15,17; 2 Mos 25,8). Helligdommen er det centrale sted for bøn og kommunikation med Gud.

Men Jonas henviser ikke til templet i Jerusalem. Han taler om den himmelske helligdom (Jon 2,8). Det er der, hans håb findes, for det er derfra, at Gud og den frelse, han tilbyder, kommer.

Endelig forstår Jonas denne vigtige sandhed. Han har erfaret Guds nåde. Han er blevet reddet. Og da den store fisk spytter ham op på land, forstår han af egen erfaring Guds kærlighed til ham, en profet på flugt. Han har lært via et par omveje, at den eneste sikre vej for enhver troende er at følge Guds vilje.

Så nu beslutter han sig for at gøre sin pligt og følge Guds befallinger. Han giver sig endelig på vej til Nineve. Han gør det i tro, for han er på vej til en ualmindelig ond by, hvis indbyggere givetvis ikke vil bryde sig om, at en fremmed profet fortæller dem, hvor onde de er.

Til eftertanke

Nogle gange har vi måske brug for at komme lidt væk for at se det hele i et nyt perspektiv. Historien om Jonas, som ved et mirakel overlevede i fiskens bug, er et ret ekstremt eksempel. Men hvordan kan det at bevæge sig bort fra vores normale omgivelser gøre det muligt for os at se det hele i et nyt og måske tiltrængt perspektiv?

Opgaven udført

Sammenlignet med en hvilken som helst by eller landsby i Israel var Nineve kæmpestor. "Nineve var en stor by for Gud, tre dagsrejser stor" (Jon 3,3).

Jon 3,1-10

Hvordan er reaktionen i denne onde by? Hvad kan vi lære fra denne historie mht. vores forsøg på at vidne for andre?

Mens Jonas gik igennem byen, forkyndte han Guds budskab: "Om fyrre dage bliver Nineve ødelagt!" (Jon 3,4). Budskabet var kort og direkte. Vi får ingen detaljer, men det er tydeligt, at budskabet blev positivt modtaget, og Ninives indbyggere troede (kollektivt!) Jonas' advarsel.

På en typisk mellemøstlig måde bliver der udstedt et dekret af kongen i Nineve for at udtrykke omvendelse. Alle, også dyrene, skulle faste og sørge. (Teksten siger ikke noget om, hvordan dyr sørger.) Kongen rejste sig fra sin trone og satte sig i støvet på jorden. Dette var en meget vigtig symbolsk handling.

Jon 3,6-9

Sammenlign teksten med Jer 25,5; Ez 14,6 og Åb 2,5. Hvilke elementer indgik i kongens tale, som viser, at han forstod, hvad sand anger og omvendelse indebærer?

Talen var kort og direkte, men fuld af korrekt teologi mht. sand omvendelse. Mens Jonas havde prædiket, må Helligånden have haft travlt med at påvirke Nineves indbygges hjerter.

Folket havde ikke fordelen af alle de beretninger om Guds omsorgsfulde ledelse, som israelitterne havde. Alligevel reagerede de positivt på hans budskab. I virkeligheden sagde de: "Lad os overgive os til Guds barmhjertighed, ikke vores egne gerninger. Lad os stole helt og fuldt på Guds godhed og nåde."

Men Jonas, som selv personligt havde oplevet Guds nåde og barmhjertighed, lader til at mene, at Guds nåde er så speciel, at kun nogle få skal tilbydes muligheden for at hvile i den.

Til eftertanke

Hvorfor er anger en så vigtig del af den kristne erfaring? Hvad betyder det oprigtigt at angre vores synder, især de synder, som vi begår igen og igen?

En vred og hvileløs missionær

Desværre slutter beretningen om Jonas ikke med kapitel 3.

Jon 4,1-11

Hvad er Jonas' problem? Hvad kan vi lære af hans temmeligt mangelfulde karakter?

Jon 4 begynder med Jonas, der var vred på Gud, fordi hans missionsfremstød havde så stor succes. Jonas var bange for at virke tåbelig. Vi ser, at Gud tager sig tid til at tale med og forklare situationen for profeten, som opfører sig som et lille barn med et raserianfald. Vi ser her bevis for, at Guds sande efterfølgere – til og med profeter – har brug for at lære.

"Jonas burde have været den første til at glæde sig over Guds ufattelige nåde, da han blev klar over, at Gud ville skåne denne by, som trods sin ondskab havde angret i sæk og aske. Men i stedet for at glæde sig fik han den tanke, at han måske ville blive anset for at være en falsk profet. Han ville værne om sit rygte og glemte fuldstændigt at tage i betragtning, at menneskene i den onde by betød langt mere" (Ellen White, *Profeter og Konger*, s. 132).

Guds overbærenhed med sin profet er utrolig. Han virkede opsat på at bruge Jonas, og da Jonas flygtede, sendte Gud en storm og en stor fisk for at få den flygtende tilbage på ret vej. Og igen nu, hvor Jonas er tvær, forsøger Gud at tale ham til fornuft og få ham til at ændre sin dårlige indstilling. Han siger til ham: "Har du ret til at være vred?" (Jon 4,4).

Luk 9,51-56

Hvilken parallel er der mellem denne beretning og det, der sker i historien om Jonas?

"For således elskede Gud verden, at han gav sin enbårne søn, for at enhver, som tror på ham, ikke skal fortabes, men have evigt liv" (Joh 3,16), eller som Gud siger det i Jon 4,11: "Skulle jeg så ikke have ondt af den store by Nineve, hvor der er mere end hundrede og tyve tusind mennesker, som ikke kan kende forskel på højre og venstre, foruden en mængde dyr?" Vi bør være meget taknemlige over, at det er Gud, ikke os, der til sidst skal dømme vores hjerter, sind og motiver.

Til eftertanke

Hvordan kan vi lære at have den samme medfølelse og tålmodighed over for andre, som Gud har, eller i det mindste lære at genspejle noget af hans medfølelse og tålmodighed?

En dobbelt hensigt

Det virker, som om Jonas er mere til besvær end gavn. Nineve var en farlig by, men i historien om Jonas er det ikke Nineves indbyggere, der er problemet. De forstår budskabet og er hurtige til at angre. Jonas, missionæren, synes at være det svage led i beretningen.

I fortællingen bliver Gud ved med at holde fast i Jonas, for han ved, at Jonas lige så meget har brug for denne rejse til Nineve, som indbyggerne i Nineve har brug for at høre missionærens budskab.

Judasbrevet

**Hvordan kan vi "bevare [os] selv i Guds kærlighed" (Jud 21).
Hvad vil det sige?**

I sin korte, nytestamentlige bog opfordrer Judas os i vers 21 til at bevare os selv i Guds kærlighed, mens vi "venter på, at vor Herre Jesu Kristi barmhjertighed fører jer til evigt liv."

Personligt at erfare Guds kærlighed og nåde er ikke en engangsbegivenhed. En sikker måde at bevares "i Guds kærlighed" er at række ud til andre. I det næste vers opfordrer Judas os til at "være barmhjertige" og "frelse" andre "ved at rive dem ud af ilden."

Jud 20-23

**Hvad siges der her, som har forbindelse til beretningen om Jonas?
Hvad siges der også til os?**

Gud kaldte Jonas til at gå til Nineve, fordi Jonas formentlig ikke havde tænkt ret meget over sit forhold til assyrerne før dette bestemte kald. Han var sikkert klar over, at han ikke brød sig om dem, men han havde ingen ide om, hvor meget han hadede dem, eller de yderligheder, han ville gå til for at undgå dem, selv efter Guds kald til ham. Jonas var ikke rede til at have en af Nineves indbyggere som sine nærmeste naboer i Himlen. Jonas havde ikke lært at elske, som Gud elsker. Gud kaldte Jonas til at gå til Nineve, fordi Gud elsker nivenitterne og ønsker dem i sit rige. Men Gud kaldte også Jonas, fordi han elsker Jonas. Han ønskede, at Jonas skulle vokse og blive mere lig ham, mens de arbejdede sammen. Gud ønskede, at Jonas skulle finde den sande hvile, som kun kommer ved et frelsende forhold til Gud og ved at gøre hans vilje. Det indbefatter at række ud til andre og lede dem til den tro og det håb, vi har.

Til eftertanke

Hvor meget tid bruger du på at arbejde for andres frelse? Hvordan leder denne form for arbejde os til i åndelig forstand at finde sand hvile i Jesus?

Til videre studium

"Det var et meget stort ansvar, Herren havde betroet Jonas, men Gud var mægtig til at styrke sin tjener og lade hans gerning lykkes. Hvis profeten havde adlydt uden forbehold, var han blevet sparet for mange bitre erfaringer og var blevet rigt velsignet. Men Herren svigtede ikke Jonas i dennes fortvivlelse. Gennem en række prøvelser og mærkelige tilskikkelser skulle profeten genvinde sin tillid til Gud og hans uendelige magt til at frelse" (Ellen White, *Profeter og Konger*, s. 130-131).

"Tusinder kan nås på den mest enkle og beskedne måde. De mest begavede, de, der betragtes som verdens mest talentfulde mænd og kvinder, beriges ofte ved at lytte til en, der elsker Gud, og som med jævne ord kan tale om hans kærlighed lige så naturligt, som et verdsligt menneske taler om de ting, der interesserer ham mest" (Ellen White, *Lys over Hverdagen*, 2. bd., s. 27).

Spørgsmål
til drøftelse

- 1. Hvordan skal vi forstå Jonas' holdning, hvor en "Guds profet" bliver fortørnet over, at de folk, som Gud har kaldt ham til at vidne for, tager imod frelsen? Tænk over, hvilket mægtigt eksempel dette er på Guds tålmodighed, selv når mennesker handler imod det lys, de har fået.**
- 2. Beretningen om Jonas synes at antyde, at Gud ikke kun ønsker at frelse mennesker, der er kommet på afveje, men også er meget interesseret i at forvandle sine efterfølgere. Hvordan kan vi få "et nyt hjerte" og "en ny ånd", selv om vi allerede kender Gud og sandheden for vores tid? Hvad er forskellen på at kende sandheden og at blive forvandlet af den?**
- 3. Læs igen Judasbrevet. Hvad er hovedbudskabet i denne lille bog, og hvorfor er budskabet også relevant for os som kirke i dag?**
- 4. Hvordan gavner det også os selv åndeligt at arbejde for andre menneskers frelse?**
- 5. Uanset hvilke gode begrundelser Jonas havde eller mente, at han havde for ikke at tage til Nineve, så havde Gud vist ham, hvor forkert han faktisk var på den. Kan det tænkes, at vi har en lignende holdning i vores forhold til andre?**
